

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20004/2024
22.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Раденковић, адвокат из ..., против туженог СОКОЈ, Организација музичких аутора Србије, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Ђорђе Мрвошевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2343/19 од 10.03.2023. године, у седници одржаној 22.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у у Београду Гж 2343/19 од 10.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 13663/18 од 09.11.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован основни тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу, у складу са чланом 3. Уговора о заступању, исплати провизију у висини од 20% укупно наплаћене ауторске накнаде од стране корисника „Exit“ удружења за фестивале „Exit 2001. године, 2002.године, 2003. године, 2005. године и 2006. године,“ по закљученом Споразуму од 25.06.2007. године у износу од 5.911.757,11 динара, са законском затезном каматом од 12.12.2008. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован првостављени евентуални тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу, у складу са чланом 3. Уговора о заступању, исплати провизију у висини од 17% укупно наплаћене ауторске накнаде од стране корисника „Exit“ удружења за фестивале „Exit 2001. године, 2002.године, 2003. године, 2005. године и 2006. године,“ по закљученом Споразуму од 25.06.2007. године у износу од 5.024.993,54 динара са законском затезном каматом од 12.12.2008. године до исплате. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен другопостављени евентуални тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу, на име накнаде за ангажовање тужиоца на терену, исплати 7.000 евра, са законском затезном каматом 09.11.2018.

године као дана пресуђења до исплате, у динарској противвредности обрачунатој на дан исплате. Ставом четвртим изреке, делимично је одбијен евентуални другопостављени тужбени захтев и евентуални трећепостављени тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужени да преко износа досуђеног ставом трећим изреке тужиоцу исплати још 1.257.600,00 динара и још 1.068.960,00 динара, са законском затезном каматом од 12.12.2008. године до исплате. Ставом петим изреке, (погрешно наведено IV) дозвољено је преиначење тужбе и тужбеног захтева из поднеска пуномоћника тужиоца од 09.11.2018. године. Ставом шестим изреке, (погрешно наведено V) одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2343/19 од 10.03.2023. године, ставом првим изреке, првостепена пресуда је преиначена у ставовима првом, другом, трећем и четвртм изреке, тако што је делимично усвојен основни тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу исплати 3.867.433,40 динара, са законском затезном каматом од 12.12.2008. године до исплате, а преко досуђеног до траженог износа од 5.911.757,11 динара, односно за износ од 2.044.323,71 динара тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу шестом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 554.250,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. Наводе у ревизији којима се указује да је у поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, Врховни суд није ценио, јер се ревизија из овог разлога не може изјавити у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени су 01.06.2002. године закључили Уговор о заступању. Чланом 1. је уговорено да СОКОЈ поверава заступнику да у име и за рачун СОКОЈ-а евидентира коришћење музичких дела (емитовање, јавно извођење и саопштавање јавности музичких дела) извештавајући СОКОЈ о свим подацима релевантним за обрачун ауторске накнаде (тачан назив и адреса корисника, жиро рачун, врста и обим коришћења и сл.) и то на посебном обрасцу СОКОЈ-а (записник о извршеној контроли), да упозна корисника са одредбама Закона о ауторским и сродним правима и Тарифом о наградама које наплаћује СОКОЈ, да посредује између корисника и СОКОЈ-а при закључењу уговора о неискључивом уступању права коришћења музичких дела, да прикупља програме коришћења музичких дела који одговарају у потпуности својој намени и одмах их прослеђује СОКОЈ-у и да обавља остале послове у вези са успешним остварењима ауторских

права која му повери СОКОЈ. Чланом 2. је уговорено да је заступник дужан да записник о извршеној контроли достави СОКОЈ-у у року од 5 дана од дана евидентирања нових корисника и промене код корисника са којима је закључен уговор и да је заступник дужан да сачини записник о приходима које корисник оствари у организовању манифестација (свадба, дочек Нове године и сл.) и достави га СОКОЈ-у у року од 15 дана од дана одржавања манифестације. Чланом 3. било је предвиђено да се СОКОЈ обавезује да ће од ауторске накнаде која је СОКОЈ-у уплаћена директним посредовањем заступника, као и за достављене пописе коришћених музичких дела који одговарају својој намени, обрачунати и исплатити заступнику следећи проценат провизије у бруто износу: за ауторске накнаде са пописом коришћених музичких дела 20%, за ауторске накнаде без пописа коришћених музичких дела 17% и за ауторске накнаде за које нису потребни пописи коришћених музичких дела 20%, те да ће СОКОЈ провизију обрачунати заступнику на 12 плаћених фактура, за сваког корисника. Одредбом члана 6. је предвиђено да је заступник дужан да активно учествује у свим судским поступцима које СОКОЈ преузима против корисника. Пре закључења Уговора о заступању од 01.06.2002. године, парничне странке су закључиле Уговор о заступању од 22.11.2001. године идентичне садржине, с тим што је чланом 7. уговора било предвиђено да се уговор примењује од 22.11.2001. године, а да престаје да важи отказом у року од 15 дана писаним путем. Дописом од 12.11.2007. године тужени је обавестио тужиоца да је донета Одлука о раскиду уговора о заступању од 01.06.2002. године, почев од 30.11.2007. године, уз напомену да ће тужиоцу уредно обрачунати и исплатити заступничку провизију за све неплаћене рачуне који су до 12.11.2007. године испостављени посредовањем тужиоца. Међу парничним странкама није било спорно да је тужиоцу који је био ангажован за заступање на територији која обухвата и Нови Сад, исплаћена провизија од ауторске накнаде које је Удружење „Exit“ исплатило туженом за фестивал одржан 2004. године, као и да је за 2005. годину за територију Војводине тужилац добио похвалу од туженог за резултате остварене у тој години.

Тужилац је за време фестивала „Exit“ 2001, 2002, 2003, 2005. и 2006. вршио контролу коришћења музичких дела и на посебним обрасцима СОКОЈ-а насловљеним као записник о извршеној контроли, евидентирао емитовање, јавно извођење и саопштавање јавности музичких дела. Попуњене записнике доставио је СОКОЈ-у како би СОКОЈ од Удружења „Exit“ као организатора фестивала наплатио ауторску накнаду. На основу достављених записника тужени је у складу са Тарифом обачунао и Удружењу „Exit“ доставио рачуне ради наплате ауторске накнаде, које рачуне тужени није наплатио. У циљу наплате ауторске накнаде тужени је против Удружења „Exit“ по основу испостављених рачуна водио судске поступке. Дана 25.06.2007. године тужени и Удружење „Exit“ закључили су Споразум којим су у члану 1. сагласно констатовали да је пресудом Окружног суда у Новом Саду П 47/02 од 23.05.2006. године обавезан „Exit“ да на име ауторске накнаде за фестивал „Exit“ одржан 2001. исплати СОКОЈ-у 6.288.000,00 динара, са законском затезном каматом и трошкове поступка, да је СОКОЈ покренуо поступак пред Трговинским судом у Новом Саду Ив 4913/04 због неплаћене ауторске накнаде за фестивал „Exit“ одржан 2002. и 2003. године у укупном износу од 20.143.750,00 динара, са припадајућом каматом и трошковима, да утужено дуговање за 2005. годину са законском затезном каматом од 28.11.2005. године износи 3.825.391,13 динара, што са ПДВ-ом од 688.570,00 динара износи укупно 4.513.961,00 динара и да утужено дуговање за 2006. годину са законском затезном каматом и ПДВ-ом износи укупно 6.765.705,89 динара. Наведеним споразумом уговарачи су сагласно констатовали да желе мирним путем да реше спор,

па су се споразумели да „Exit“ плати СОКОЈ-у за фестивал „Exit“ одржан 2001. године износ од 2.400.000,00 динара, за фестивал „Exit“ одржан 2002. године 5.657.500,00 динара, за фестивал „Exit“ одржан 2003. године износ од 2.400.000,00 динара, за фестивал „Exit“ одржан 2005. године износ од 3.825.391,13 динара са ПДВ-ом од 688.570,00 динара и за фестивал „Exit“ одржан 2006. године износ од 5.733.649,89 динара са ПДВ-ом од 1.032.056,00 динара, тако да главни дуг за фестивале од 2001.-2006. године износи 21.737.166,00 динара, да 50% камате износи 6.915.941,72 динара, трошкови поступка износе 905.677,84 динара, што све укупно износи 29.558.785,56 динара. Овим споразумом договорено је да се наведени износ уплати у 12 рата, тако да прва рата у износу од 10.000.000,00 динара доспева за наплату 29. јуна, а да преосталих 11 рата од по 1.778.071,00 динара доспева 29. јула, августа, септембра, октобра, новембра и децембра 2007. године, 29. јануара, 26. фебруара, 29. марта, априла и маја 2008. године. Фестивал „Exit“ туженом није уредно измиривао обавезе по закљученом споразуму, па су сва дуговања по овом основу СОКОЈ-у измирена 12.12.2008. године. У преговорима који су претходили закључењу споразума између СОКОЈ-а и Удружења „Exit“ тужилац није учествовао.

Тужилац се ангажовао али није директно учествовао односно посредовао у наплати ауторске накнаде за фестивале „Exit“, што је била његова уговорна обавеза из уговора о заступању од 01.02.2002. године, да директно посредовање подразумева да посредник закључи уговор са корисником, што значи да корисник добије дозволу за извођење музичких дела од туженог према Закону о ауторским и сродним правима, да посредује у плаћању ауторске накнаде и да прибави попис изведених музичких дела, али да ни један од ова три елемента у конкретном случају не постоји и да су записници тужиоца садржали податке из средстава јавног информисања, а не са терена. Тужилац је за 2001, 2002, 2003, 2005. и 2006. годину предао пописе изведених музичких дела, али исти нису били оверени потписом и печатом корисника. Тужилац је у целокупном утуженом периоду покушавао да дође до релевантних података у погледу прихода које је Удружење „Exit“ остварило од одржаних фестивала, да се једне године повезао и са криминалистичком полицијом у покушају да прибави тачан број продатих карата, а што је основица помоћу које тужени обрачунава висину ауторске накнаде, али да поред свега наведеног није дошло до наплате ауторске накнаде. До наплате ауторске накнаде није дошло директним посредовањем тужиоца, већ да је „Exit“ у поступку преговора који су претходили закључењу споразума о поравнању доставио пописе изведених дела. Није спорно да је тужилац уложио труд у складу са закљученим уговором о заступању, али да његово ангажовање није довело до наплате ауторске накнаде, због чега је процењено да његов рад не би требало да остане ненаграђен, па је након разговора са ББ тужиоцу предложио исплату награде у износу од око 6.-7.000 евра.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да нема основа да се тужиоцу исплати накнада по закљученом Уговору о заступању, јер тужилац није учествовао у закључењу поравнања између удружења „Exit“ и туженог, због чега нису испуњени услови за примену одредби из чланова 749. – 770. ЗОО које регулишу правила Уговора о налогу, већ да су наступили услови за пренов прописан одредбом члана 348. став 1. ЗОО јер се тужилац неспорно ангажовао на терену у циљу наплате ауторске накнаде од Удружења „Exit“ па је применом члана 12, 17. и 262. ЗОО делимично усвојио другопостављени евентуални тужбени и обавезо туженог да тужиоцу исплати 7.000 евра, са законском затезном каматом 09.11.2018. године као дана пресуђења до исплате.

Насупрот становишту првостепеног суда, правилно је другостепени суд оценио да су Уговори о заступању закључени између парничних странака по својој правној природи уговори о налогу, којима се тужилац обавезао да у име и за рачун туженог предузме одређене послове, док се тужени обавезао да му за обављене послове исплати уговорену накнаду, због чега је првостепену пресуду преиначио и делимично усвојио основни тужбени захтев.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Тужилац је током „Exit“ фестивала одржаних 2001, 2002, 2003, 2005. и 2006. године у складу са обавезама прописаним чланом 1. Уговора о заступању вршио евидентирање коришћених музичких дела, о чему је сачинио записнике о извршеној контроли, које је потом уредно доставио туженом, на који начин је извршио налог према упутствима из члана 2. уговора, због чега му и по оцени Врховног суда припада накнада уговорена одредбом члана 3. уговора. Висина накнаде за обављени посао (провизије) је била условљена уплатом ауторске накнаде туженом од стране корисника удружења „Exit“ као и обимом у коме је тужилац услугу извршио. Иако је тужилац доставио записник о извршеној контроли туженом благовремено, а тужени такође благовремено на основу достављених записника удружењу „Exit“ испоставио рачуне за уплату ауторске накнаде, удружење „Exit“ ову накнаду није платило по основу испостављених рачуна, већ на основу споразума који је са туженом закључио 25.06.2007. године и то 12.12.2008. године, када је и по оцени Врховног суда доспела обавеза туженог да тужиоцу исплати накнаду за обављени посао.

Приликом одлучивања о висини тужбеног захтева, правилно је другостепени суд применом одредбе члана 762., у вези са чланом 262. ЗОО оценио да тужиоцу припада право на исплату провизије у висини од 20% укупно наплаћене ауторске накнаде од стране корисника „Exit“ за фестивале одржане 2002, 2003, 2005. и 2006. године, без камате и трошкова поступка, што износи 3.867.433,40 динара, са законском затезном каматом у смислу члана 277. ЗОО од 12.12.2008. године, као дана када је туженом уплаћена ауторска накнада па до коначне исплате. Истовремено је оцењено да парничне странке у време одржавања фестивала „Exit“ 2001. године нису биле у уговорном односу, па се за рад који је тужилац обавио у циљу евидентирања коришћења музичких дела током тог фестивала не могу се применити износи провизије из уговора који су касније закључени.

Ревидент је становишта да је другостепени суд, имајући у виду претходно укидно решење морао заказати расправу и сам правилно и потпуно утврдити чињенице које је сматрао релевантним за пресуђење. Заказивање расправе пред другостепеним судом је у домену одлучивања већа другостепеног суда када оцени да је ради правилног утврђивања чињеничног стања потребно поновити већ изведене доказе, или доказе које је одбио да изведе првостепени суд. У конкретном случају одлука другостепеног суда заснована је на чињеничном стању утврђеном током првостепеног поступка из кога је другостепени суд извео другачији чињенично правни закључак и применом одредаба материјалног права донео другачију одлуку од првостепеног суда, за коју су дати довољни и јасни разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Њима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени, па је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**